

Tisztelt Tagtársunk, kedves Kollégánk!

Kőrösi Csoma Sándor halálának 175. évfordulója alkalmából

a Kőrösi Csoma Társaság,

a Tibet Társaság,

az ELTE BTK Távolségi Intézete:

a Buddhizmus-kutatás Központ,

a Mongol és Belső-ázsiai Tanszék és

a Tibeti Szak

ünnepi megemlékező ülést tart

2017. április 4-én, kedden 16 órától.

Helyszín: ELTE BTK Budapest Múzeum krt. 4. „B” ép. 172. terem.

Ünnepi megnyitó beszédet mond:

Terjék József

Az ünnepi ülés programja:

16.00-16.10 Köszöntők

Tibet Társaság – Tóth Erzsébet

Kőrösi Csoma Társaság – Birtalan Ágnes: *Kőrösi öröksége az őshazakutatásban, Bálint Gábor munkássága*

16.10-16.45 Terjék József: *Kőrösi Csoma Sándor emléke*

16.45-17.10 Péter Alexa: *Kőrösi Csoma Sándor szótárának előzményei*

A 18. század első felében több olasz szerzetes misszionált Lhaszában. Közülük két kapucinus, Giuseppe Ascoli és Domenico da Fano készítette el az első, 74 oldalas latin–tibeti szótárt 1707 és 1714 között, mely kéziratban maradt. 1717-ben egy másik kapucinus, Francesco Orazio Olivieri della Penna di Billi klasszikus tibeti nyelvű szövegek alapján egy 33 000 szócikket tartalmazó tibeti–olasz, olasz–tibeti szótárt állított össze. A kéziratot az észak-indiai Patnában az egyik ott dolgozó misszionárius angolra fordította, megváltoztatta a szótár rendjét, majd két szerámpuri misszionárius a nyomtatáshoz szükséges tibeti betűk elkészítése után 1826-ban kinyomtatta. A magyar szakirodalomban *Szerámpuri szótárként* ismert mű a szerkesztés és a nyomdai munkálatok során bekerült hibák ellenére egy rendkívül gazdag anyagot tartalmazó szótár. Az előadás célja ezeknek a szótáraknak és nemrég előkerült kéziratoknak az elemzése, összehasonlítása Csoma későbbi tibeti–angol szótárával.

17.10-17.35 Tóth Erzsébet: *Kőrösi Csoma Sándor tibeti–angol szótárának utóélete*

Kőrösi Csoma Sándor sokszínű, számos témát taglaló tanulmányai bizonyosságot szolgáltatnak a tibeti kultúra végtelen gazdagságáról, amelyről addig csak homályos feltételezések lehettek, megerősítették és fokozták az érdeklődést Tibet iránt. A várva várt alapvető eszközöket, hogy a kíváncsiságot ki is lehessen elégíteni, nyelvtanával és tibeti–angol szótárával adta az új tudomány leendő művelői kezébe. Nyelvtanra általában addig van szükség, amíg egy nyelv szerkezetét, szabályait el nem sajátítjuk, a szótár azonban végig nélkülözhetetlen marad. Maga a szótárkészítés befejezhetetlen tevékenység, nem létezik teljes, tökéletes szótár – bármely nyelvről legyen is szó. Csoma szótára kiadása pillanatától napjainkig a legmagasabb elismerésnek örvend, a legnagyobb tisztelet övezi nemcsak az azt használó tibetológusok, hanem az őt követő szótárírók körében is. Az előadás Csoma tibeti–angol szótára mellett a következő két, még szintén a 19. században megjelent tibeti szótárt és egymáshoz való viszonyukat mutatja be.

17.35-18.00 Debreczeni Ákos: *Egy mantragyűjtemény a XIX. századi Zanglából*

Az előadó 2012 és 2014 között három szezont töltött Zanglában a királyi család szentélyének feldolgozásával. A közel száz tételes gyűjtemény kéziratai, melyek a Bécsi Egyetem rK&Ts (*Resources for Kanjur & Tanjur Studies*) projektjébe integrálódnak, javarészt a család patronálása révén készültek az elmúlt évszázadok során. Az előadás a *Sngags 'dus brgyud sde bzhi' i bod du 'gyur tshad* című művet mutatja be, amely a zanglai királynő, *Zla mdzes dbang mo* égíse alatt készült, és tematikusan gyűjti egybe a *Bka' 'gyur* szövegeiben található mantrákat (*sngags*), dháranikát (*gzungs*), tantrikus mantrákat (*rgyud kyi gzungs*), és taglalja az egyes iskolákhoz tartozó leszármazási vonalakat (*brgyud*) is. A több mint négyszáz témakörbe csoportosított formulákat több száz fölión keresztül, szisztematikusan haladva sorolja fel a kézirat. A mű különlegessége a szöveghez tartozó *chab brjod*, amely alapján kimutatható, hogy a szöveg keletkezése ahhoz a korhoz köthető, amikor Kőrösi Csoma Sándor Zanglában tartózkodott.

Az egyes előadások végén kérdések az előadókhoz

18.30 Zárszó – Orosz Gergely

Kötetlen beszélgetés